

Sağlık Kuruluşlarında Yönetim ve Organizasyon

Management and Organization in Health Institutions

 Yeliz CANKURTARAN^a

^aAmasya Üniversitesi Sabuncuoğlu Şerefeddin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Amasya, Türkiye

ÖZET

Toplumdaki insanlara birden çok sağlık hizmeti veren hastaneler, sağlık sisteminde en önemli bileşen olarak karşımıza çıkmaktadır. Tıp bilimi ve teknolojisindeki gelişmeler sonucunda hastanelerde hızlı değişimler yaşanmış, gittikçe önemli hale gelmiş ve sağlıkta yapılan harcamaların büyük bir kısmını harcayan sosyal ve ekonomik kuruluş durumuna gelmişlerdir. Bu yaşanan gelişmeler hastanelerdeki yönetimi güç hale getirmiş ve hastanelerin yönetiminin profesyonel olmasının önemini ortaya koymuştur. Ayrıca sağlık kuruluşlarında roller ve işlevler gittikçe genişlemektedir. Sağlık kuruluşlarının rollerinin ve işlevlerinin artması da, bu kuruluşların yapısal olarak karmaşıklaşmasına ve yönetimin güçleşmesine yol açmıştır. Bu nedenle sağlık kuruluşlarının etkili ve verimli olabilmesi için bilimsel tecrübe ve bilgiye sahip, yeterli ve yetenekli yöneticilerin olması gerekmektedir. Hastane yöneticiliğinin amacı, sağlık hizmetlerinin en elverişli ve en ekonomik olarak yürütülmesini gerçekleştirmektir. Yöneticinin hedefi, hastanenin toplumun büyük güven ve desteğini kazanmış, diğer sağlık kuruluşlarına her yönden örnek bir kuruluş olduğunu göstermektir. Sağlık yöneticileri, toplumun sağlık ihtiyaçlarını gidermek için gereken bütün kaynakları planlar, organize eder, kaynakların etkin bir şekilde harekete geçmesini sağlar ve sonuçları değerlendirirler. Son olarak, sağlık yöneticileri sağlık sistemi içinde bulunan doktorlar, hemşireler ve diğer sağlık personelleri, politikacılar ve toplum liderleri ile ekip çalışması içinde çalışmalı ve sağlık hizmetlerinin sorumluluğunu onlarla paylaşmalıdır. Dahası sağlık kuruluşlarında uzmanlık alanlarının ve iş bölümünün artması, çalışanların eğitim seviyesinin yüksek olması, işlevsel bağlılığın fazla olması bu kuruluşlarda yöneticilik ve organizasyonun önemli olduğunu göstermektedir. Bu nedenle bu çalışmada sağlık kuruluşlarında yönetim ve organizasyon konusu ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yönetim; sağlık kuruluşları; organizasyon

ABSTRACT

Hospitals, which provide multiple health services to people in the society, are the most important component of the health system. As a result of developments in medical science and technology, hospitals have experienced rapid changes, have become increasingly important and have become social and economic organizations that spend a large part of the expenditures made in health. These developments have made the management of hospitals difficult and revealed the importance of professional management of hospitals. In addition, the roles and functions of health organizations are expanding. The increase in the roles and functions of health institutions has led to the structural complexity of these institutions and made management more difficult. Therefore, in order for health care organizations to be effective and efficient, it is necessary to have competent and skilled managers with scientific experience and knowledge. The aim of hospital management is to ensure that health services are carried out in the most convenient and economical way. The goal of the manager is to show that the hospital is an exemplary organization in every way to other health institutions, which has gained the great trust and support of the society. Health managers plan and organize all the resources needed to meet the health needs of the community, ensure the effective mobilization of resources and evaluate the results. Finally, health managers should work in teamwork with doctors, nurses and other health personnel, politicians and community leaders within the health system and share responsibility for health services with them. Moreover, the increase in areas of specialization and division of labor in health care organizations, the high level of education of employees, and the high level of functional commitment show that management and organization are important in these organizations. Therefore, in this study, management and organization in health institutions will be discussed.

Keywords: Management; health institutions; organization

KAYNAK GÖSTERMEK İÇİN:

Cankurtaran Y. Sağlık Kuruluşlarında Yönetim ve Organizasyon. Türk Üreme Tıbbı ve Cerrahisi Dergisi. 2024;8(3):98-102.

Correspondence: Yeliz CANKURTARAN

Amasya Üniversitesi Sabuncuoğlu Şerefeddin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Amasya, Türkiye

E-mail: yeliz.cankurtaran@amasya.edu.tr

Peer review under responsibility of Turkish Journal of Reproductive Medicine and Surgery.

Received: 22 Aug 2024 **Accepted:** 15 Nov 2024 **Available online:** 19 Nov 2024

2587-0084 / Copyright © 2024 by Reproductive Medicine, Surgical Education, Research and Practice Foundation.
This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Günümüzde bütün bilim dallarında değişimler ve gelişimler yaşanmaktadır. Bu değişim ve gelişimden en çok etkilenen bilim dallarından biri de yönetimdir. Yönetimde başarılı olmak için mükemmel ortaya koymak gerekir. Bu doğrultuda “Mükemmel Yönetim” kavramının ne olduğu tanımlanmalıdır ve böyle bir yönetim sağlayabilmenin yolları araştırılmalıdır. Yönetim teorilerine göre zamanın şartlarına göre en uygun modeli sunduğunu veya sunmak istediğini söyleyebiliriz. Diğer yandan yönetim konusu hukuk, sosyoloji, psikoloji, matematik, teknik bilim alanları gibi pek çok bilim alanı ile iç içedir. Örnek vermek gerekirse sağlık hizmeti sunarken yönetim faaliyetlerinin mükemmelliğini sağlamak için bu alanla ilgili güncel teknik bilgiye hâkim olmak çok önemlidir.¹

Hastanelerin nitelikleri sebebiyle yönetilmesi en zor kuruluşlardan birisi olduğu için, bu kurumlar profesyoneller ve çağdaş yönetim ilkelerine uygun olarak yönetilmelidirler. Günümüzde sağlık kuruluşlarında istekler hızla değişmekte ve sorunlar ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunlar toplumun sağlık hizmetlerinden memnun olmaması, sağlık bakımındaki maliyetlerin artması ve sağlık hizmetlerinin istenilen doğrultuda geliştirilememesi sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle sağlık hizmetlerinde hangi yönetim yaklaşımının daha iyi işlediği araştırılarak, kompleks tüketici beklenti ve ihtiyaçlarına cevap veren ve sürekli gelişmeye yönelik bir organizasyon yapısı ortaya koymak için kaliteli hizmet sunmaya özen gösterilmelidir. Bu doğrultuda, idari ve mali özerklik hususundaki girişimlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi gerekir. Organizasyon da bir yönetim fonksiyonudur. Organizasyon iş ile iş, iş ile insan ve insan ile insan arasındaki ilişkileri düzenlemek olarak tanımlanır. Yönetim ve organizasyon kavramlarının benimsenmesi ve uygulanması; sektörün modern yaklaşımlara açıklığı ve dolayısıyla başarısı yönünden önemlidir. Organizasyon, yönetim kavramı gibi karışık değildir, üç anlamından bahsedilebilir. Birincisi önceden planlanan ilişkiler topluluğu ve iskelet anlamındadır. İkincisi organize etme, yapının sürecini oluşturma şeklinde ifade edilebilir. Üçüncü olarak ise, varlıklar arasındaki sosyal sistem olarak tanımlanmaktadır.²⁻⁴

Organizasyon yapısı denilince, bir amaca yönelik olarak oluşturulan grup faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlayan araç aklı gelmektedir. Son yıllarda

organizasyon konusu kendi başına bir çalışma alanı olarak ortaya çıkmıştır. Yöneticiler, ortaya konulan amaçları gerçekleştirebilmek için birçok faaliyetle uğraşırlar. Bu faaliyetler, işlevler yönünden kategorilere ayrılır. Yönetim sürecinde arzulanan amaçlara ulaşabilmek için planlama, örgütlenme, yöneltme ve kontrol işlevlerinin tamamı yerine getirilir. Planlama faaliyetleri denilince, amaç ve hedeflerin belirlenmesi, misyon ve vizyonun saptanması, alternatif yolların ortaya konulması ve alternatif yollar arasından seçim yapma aklı gelir. Örgütlemeye ise, resmi organizasyon yapısı oluşturulur, görev ve yetkiler belirlenir, koordinasyon sağlanır, roller saptanır. Yöneltme ise iletişim, motivasyon, liderlik ile ilgili faaliyetleri içerir. Kontrol aşamasında, başarı standartlarının saptanması, elde edilen sonuçların belirlenen standartlarla kıyaslanması ve uygunluğu, sapmaların belirlenmesi ve gereken tedbirlerin alınması gibi faaliyetler yerine getirilir. Yönetim süreci sürekli bir şekilde döngüsel olarak devam eder.^{5,6}

Bu çalışmada, sağlık hizmetlerinin mükemmel bir şekilde yönetilebilmesinde ana kavramlar olan “yönetim ve organizasyon” konuları öncelikle ele alınacak sonra ‘sağlık kuruluşlarında yönetim ve organizasyon’ konusuna değinilecektir.

YÖNETİM

Profesyonel sağlık hizmeti veren ve birçok birimi içinde barındıran hastanelerde sağlık hizmetlerinin yürütülmesi için sevk ve idare işlemlerinin başarılı olması gerekmektedir. Bu nedenle sağlık kuruluşlarında yöneticiler olası sorunları krize dönmeden çözebilmeli ve yönetim konusunda eğitilmiş ve tecrübeli yani profesyonel olmalıdır.^{7,8}

Evrensel bir kavram olan yönetim anlaşılması zor olan insanla uğraşır ve onların çevreyle olan iletişimini inceler. Bu anlamda düşünürsek aslında hepimiz birer yönetici sayılırız. Zamanımızı, faaliyetlerimizi ve ustalığımızı planlayıp, örgütleriz, onları yönlendirip kontrol ederek, kendimizi yönetiriz. Anne babalar çocuklarını ve ev işlerini yönetirler. Öğrenciler okulda başarılı olabilmek için zamanı iyi kullanmayı öğrenerek kendilerini kontrol ederler. Biraz daha üst seviyelere örnek verecek olursak, hastaneyi başhekim, bakanlığı müsteşar, şirketi genel

müdür ve fakülteyi dekan yönetmelidir. Farklı alanları gösteren bu uğraşların ortak yönü, farklı amaçlara yönelik örgütsel çabanın yönetilmesidir.⁹⁻¹¹

Sağlık kuruluşlarında çalışanların daha etkili ve verimli çalışabilmeleri kuruluşun organizasyon yapısına bağlıdır. Organizasyon yapısını oluşturmak için yapılacak işler düzenlenir, çalışanların pozisyonları ve bu pozisyonlar arasındaki ilişkiler belirlenir. Bu organizasyon yapısının sağlıklı bir biçimde işlemesi kuruluşun başarısını artırır. Bunun için sağlık yöneticileri faaliyet alanını genişletmeli, aşırı iş bölümü ve uzmanlaşmadan kaçınılmalıdır.^{12,13}

Yönetim işini yöneticiler gerçekleştirir ve yer aldıkları kademedeki rollerine göre kararlarını alır, astlarına bu kararları uygulatır, denetler ve tekrar karar süreciyle bu döngü devam eder. Yöneticilerin bu süreçte, en doğru kararları alabilmeleri için iç ve dış çevreyi dikkate almaları gereklidir. Bunun yanında yöneticilerin ortaya koydukları yönetim stili de çevresel etkenlere göre değişebilir.^{14,15}

Yönetim bilimcilerinin tanımına göre; “yönetim, başkaları vasıtasıyla iş görmektir” şeklindedir. Ekonomik ve sosyal alandaki değişimler sonucunda işletme yönetiminin önemi son derece artmış, bir devrim ortaya çıkmıştır. Bu devrimin ilki, yönetimin uzmanlık gerektiren bir fonksiyon olarak ortaya çıkmasıdır. İkincisi, yönetim işletmelerinin karmaşık bir durum alması ve sorumluluklarının artması neticesinde profesyonel yöneticiliğin ortaya çıkmasıdır. Üçüncüsü ise, günümüzde yönetimde yer alma fikri, yönetime yeni bir boyut kazandırmıştır.¹⁶

Yönetim, bir işletmenin veya örgütün beşerî ve beşerî olmayan kaynaklarını planlayarak, organize ederek, yürüterek ve kontrol ederek, etkili ve verimli bir şekilde kullanması ve amaçlarını gerçekleştirme süreci şeklinde bir başka tanımı da mevcuttur. Bir başka tanıma göre yönetim, saptanan amaçlara ulaşabilmek için kaynakların etkili şekilde organize edildiği, gelecekte gerçekleştirilecek faaliyetler için hedef ve amaçların belirlendiği süreçtir.¹⁷

SAĞLIK KURULUŞLARINDA YÖNETİM VE ORGANİZASYON

Sağlık ve hastalık kavramları hem bireysel hem de toplumsal yaşantımız için çok önemlidir. Sağlık hiz-

metleri, sağlık statüsü göstergelerinin yükseltilmesine katkıda bulunmaktadırlar ve ülkelerin kalkınmışlık düzeyinin en önemli belirleyicisidirler. İşlevleri yönünden çok çeşitli sağlık kurumları bulunmaktadır. Evimize en yakın olan, aile sağlığı merkezleri; tek ebeğin sağlık hizmeti sunduğu sağlık evleri, solunan havayı ve içilen suyu denetleyen halk sağlığı laboratuvarları, hastalandığımız zaman gidip, tedavimizi yaptırdığımız muayenehaneler, hastaneler; hastalara uzun süre sağlık hizmeti sağlayan rehabilitasyon merkezleri ve korunmasız ilişkiye rağmen çocuk sahibi olamayan çiftler için tedavi imkânı sağlayan tüp bebek merkezleri birer sağlık kurumudur. Sağlık kuruluşlarının görev ve fonksiyonları gittikçe genişlemekte ve bu durum sağlık kuruluşlarının yapısını karmaşık hale getirmektedir. Bu karmaşıklık sağlık kuruluşlarında yönetimi zorlaştıran en önemli faktördür. Sağlık kuruluşlarının etkili ve verimli olabilmesi için yöneticilerin düzenli bir şekilde işleyişi sağlaması, ihtiyaç olan kaynakları yeterince ve zamanında tedarik etmesi, çalışma ortamı ve iş ilişkilerini en iyi şekilde tasarlaması önemlidir.¹⁸

Sağlık hizmetlerinin doğrudan insan hayatıyla ilgili olması, onu yönetim açısından özellikli bir alan haline getirmektedir. Birinci basamak sağlık hizmetlerinin (tüp bebek merkezleri gibi) yönetiminde birçok faaliyet gerekli iken, ikinci ve üçüncü basamak olarak bilinen genel hastaneler, üniversite hastaneleri ve eğitim ve araştırma hastanelerinde, otelcilik hizmetlerinin, poliklinik, laboratuvar, röntgen, ameliyathane hizmetleri gibi geniş bir alanda yönetim gerekliliği bulunmakta bu da sağlık yöneticiliğini karmaşık duruma getirmektedir. Sağlık kuruluşlarında uzmanlaşma ve eğitim seviyesi yüksektir, işlevsel olarak farklı meslek grupları birbirlerine bağlıdır, gerçekleştirilen etkinlikler acildir ve ertelenemez, çıktıyı tanımlamak ve ölçmek zordur, belirsizlikler ve hatalara karşı duyarlıdır, ne kadar sağlık hizmeti alacağının ve ne kadar sağlık harcaması yapılacağına büyük bir kısmını belirleyen hekimlerin faaliyetlerini denetlemek zordur ve ayrıca sağlık yönetiminde insan kaynakları planlaması ve yönetimi, finansal yönetim gibi birçok faaliyet bir arada yürütülmek zordur. Bu koşullar sağlık yöneticiliği mesleğinin önemini artırmaktadır.^{19,20}

Sağlık kuruluşlarında yönetimin en etkili şekilde olması için profesyonel bakış açısı ve portföy gerekmektedir. Kurumu bütünüyle başarıya götürebilmek için kritik faaliyetler ortaya konmalı ve karşılaşılan problemler çözümlenmelidir. Sağlık kuruluşlarının yapısı karmaşıktır birçok aktiviteyi içinde barındırır. Personel yetersizliği, iletişim sorunları, park sıkıntıları, tedarik ve ekipmanda yaşanan arızalar ve diğer sorunlar strese neden olur ve en etkili yönetici olmayı engeller. Sağlık kuruluşlarında en etkili yönetim için, kaliteli hasta bakımı, hasta ve çalışan memnuniyetinin yüksek olması ve yüksek kazanç önemlidir. Bu durum sağlanırsa sağlam finansman ve sağlam müşteri ortaya çıkar. Yönetimdeki zorluk, döngünün her gün nasıl sürdürüleceğidir. Sağlık kuruluşlarında mükemmellik için ekip halinde çalışılır ve çalışanlar eğitime tabi tutularak daha etkili hale getirilir. Ekip çalışanları kaliteyi daha iyi hale getirmek, maliyetleri düşürmek ve verimi artırmak amacıyla döngüyü sürdürürler.

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırma derleme çalışmasıdır.

SONUÇ

Sağlık hizmeti veren kuruluşlar, diğer kuruluşlara nazaran kendine özgü özellikler taşırlar. Sağlık hizmetinin sunulabilmesi için tıp teknolojisi, farklı meslek uzmanları, basit sarf malzemeler ve robotik nitelikli cihazlar gibi geniş özellikli maddi kaynaklara ihtiyaç vardır. Bu kuruluşlarda yoğun emek ve yüksek teknoloji kullanıldığı için, farklı mesleklerden olan sağlık çalışanlarının ekip halinde uyumlu bir şekilde çalışmaları önemlidir. Ayrıca sağlık kuruluşlarının yapısal karmaşıklığı organizasyon ve profesyonel olmayı zorlaştırmaktadır.²¹

Sağlık kuruluşlarında doktorlar, klinik bakım ekibinde daha yüksek nüfuza ve güce sahiptir. Bun-

dan dolayı doktorlardaki bu özerklik, klinik süreçlerin yönetimini ve yönetsel müdahaleleri güçleştirmekte ve kurumlarda çatışma ortamına sebep olabilmektedir. Genellikle çatışmaların kaynağı çalışanlara yeterince değer verilmemesi, yöneticilerin sorun çözmeye başarısız olmaları, iş stresi, hiyerarşi ve prosedürlerin fazla olması, mesleklerin beklenti farklılığı ve kurumsal kültürün oluşmamasıdır. Sağlık kuruluşlarında yöneticilerin gücü elde edebilmeleri için, yönetim eğitimi almaları ve temel becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir.²²

Özetle, sağlık hizmetlerinin sunulduğu kuruluşlar birçok meslek grubunu barındırdığı için karmaşık bir yapıya sahiptir. Dolayısıyla bu kurumlarda yöneticiler sektöre özgü tüm yetkinliklere sahip kişilerden seçilmeli ve tüm meslek grupları söz sahibi olabilmelidir. Böylece sağlık kuruluşlarında etkin, ekonomik, kaliteli, erişimi kolay, verimli ve etkili faaliyet sunulacaktır. Sağlık kuruluşlarında çalışan tüm ekip iş birliği içinde olmalı, uyumlu bir şekilde çalışmalı, motivasyonları ve farkındalıkları artırılmalıdır.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Bu çalışma tamamen yazarın kendi eseri olup başka hiçbir yazar katkısı alınmamıştır.

KAYNAKLAR

1. Barsbay MC. Sağlık hizmetlerini yönetmek neden zordur? Teorik tartışmalar. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2019;7(3):247-53. [Crossref]
2. Bayraktaroglu S, Adiguzel O. Sosyal hizmetlerde yönetim ve organizasyonun önemi üzerine. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi. Sosyal hizmet özel sayısı. 2015. s. 1-8.
3. Can A, İbicioğlu H. Yönetim ve yöneticilik yönünden üniversite hastanelerinin değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2008;13(3):253-75.
4. Can A. Örgüt kültürünün hastanelerde toplam kalite yönetimi uygulamalarına uygunluğunun testine yönelik bir araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2008;13(3):293-307.
5. Cimen M. Sağlık yönetimi ve sağlık yönetim eğitimi. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2010;3:136-9.
6. De Vries J, Huijsman R. "Supply chain management in health services: an overview". Supply Chain Management. 2011;16(3):159-65. [Crossref]
7. Demir O, Bağlıoğlu A. Sağlık kurumlarında kurumsal imaj sürecinde lider yöneticilik. Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2017;1(2):1-26.
8. Gemlik N, Özgür Catar R, Manioğlu Y. Geert Hofstede'in örgüt kültürü modeline göre sağlık meslek gruplarının incelenmesi ve kamu özel hastanelerinde karşılaştırmalı bir araştırma. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal. 2015;1(1):1-14.
9. Guclu N. Stratejik yönetim. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2003;23(2):61-85.
10. Kabene S. M, Orchard C, Howard J. M, Soriano M. A, Leduc R. Sağlık hizmetlerinde insan kaynakları yönetiminin önemi: küresel bir bağlam. Sağlık için insan kaynakları. 2006;4:1-17.
11. Karatas Ates E. Kütüphane ve bilgi belge merkezlerinde stratejik iletişim yönetimi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi. İstanbul. 2017.
12. Kavuncuoğlu S. Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi. Ankara: Siyasal Kitapevi; 2000.
13. Öz E. Örgüt yapısının, çalışanların örgütsel sinizm algılarına ve örgütsel yabancılaşma düzeylerine etkisi: Sağlık sektöründe bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Afyon; 2020.
14. Ozaip İ, Besler S, Oruc İ. İşletmelerde yöneticilerin stratejik araç algısı ve kullanım amaçları. Anadolu University Journal of Social Sciences/Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2012;12(2).
15. Pyšek P, Richardson D. M. İstila türleri, çevresel değişim ve yönetim ve sağlık. Çevre ve kaynakların yıllık incelemesi. 2010;35(1):25-55.
16. Sahin M. Millî Eğitim Bakanlığı hizmet içi eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik öneriler. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 1999;18(18):221-7.
17. Sectim H, Erkul H. Yönetim yaklaşımları üzerine kuramsal bir değerlendirme. Management and Political Sciences Review. 2020;2(1):18-50.
18. Smith-Daniels VL, Schweikhart SB, Smith-Daniels DE. Capacity management in health care services: Review and future research directions. Decision Sciences. 1988;19(4):889-919. [Crossref]
19. Tanrıverdi H. 112 Acil Sağlık Hizmetleri Yönetimi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2018.
20. Tanyıldızı İ, Demir O. Sağlık kurumlarında yalın yönetim. Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2019;3(1):13-40.
21. Tengilimoğlu D. Sağlık İşletmeleri Yönetimi. 2. baskı Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 2012.
22. Yılık P. Sağlık Kurumlarında Mükemmel Yönetim Yaklaşımı. Hastane ve Sağlık Yönetimi: Güncel Konular-II; Ankara: İksad Yayınevi; 2023.